

Motion till riksdagen 2009/10:So9

av **Elina Linna m.fl. (v)**
med anledning av prop. 2009/10:125

En ny alkohollag

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår förslaget om att ta bort kravet på tillstånd för tillverkning av alkoholdrycker.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett totalförbud mot att bjuda den som inte fyllt 18 år på alkohol.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att gårdsförsäljning av alkohol inte ska tillåtas.
4. Riksdagen avslår förslaget om att cateringföretag som bedriver verksamhet för slutna sällskap ska kunna få stadigvarande serveringstillstånd.
5. Riksdagen avslår förslaget om att tillstånd ska kunna ges för flera tillståndshavare att nyttja ett gemensamt serveringsutrymme.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ändrade villkor för serveringstillstånd.
7. Riksdagen avslår förslaget om att tillåta provsmakning av alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten.
8. Riksdagen avslår förslaget att införa erinran som påföljd vid överträdelse av bestämmelserna i alkohollagen.
9. Riksdagen avslår förslagen om att ta bort kraven på tillstånd för handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utredningsförslaget om att alkohol inte ska få serveras efter kl. 3.00 bör genomföras.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att folkölet bör föras över till Systembolaget till dess att handeln kan presentera en trovärdig lösning för hur ålderskontrollen vid försäljning av folköl ska kunna garanteras.

Fel! Okänt namn på

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör införas straff i form av böter eller fängelse i högst sex månader för den som säljer eller serverar folköl utan att anmäla detta.

2 Inledning

Vänsterpartiet står för en solidarisk och restriktiv alkoholpolitik som innebär att tillgängligheten på alkohol ska vara begränsad genom höga skatter, ett starkt Systembolag och inte minst strängare regler för privatinförsel. En lägre total konsumtion innebär att den alkoholrelaterade ohälsan och dödligheten minskar. Vi måste bekämpa den ökande alkoholkonsumtionen och agera för att återta vår rätt att själva bestämma över vår alkoholpolitik. Det handlar om att återskapa den restriktiva alkoholpolitiken som har sin grund i ett folkhälsoperspektiv och som är solidarisk i stället för egoistisk. Sverige behöver återupprätta en alkoholpolitik som utgår från total konsumtionsmodellen och där tillgänglighet och pris är de viktigaste instrumenten för minskad alkoholkonsumtion i stället för en ”bättre alkoholkultur”. I regeringens förslag till ny alkohollag går man tyvärr i många delar åt motsatt håll.

Vänsterpartiet lade i riksdagens allmänna motionstid i höstas en motion med flera förslag på alkoholområdet, 2009/10:So468 ”Alkoholreklam och alkohollagen”. Förslagen kommer att behandlas i samband med riksdagens behandling av propositionen om ny alkohollag och vi kommer därför inte att återupprepa dem i denna motion.

3 Tillstånd för tillverkning av alkoholdrycker

I dag krävs tillstånd för tillverkning av alkoholdrycker. Regeringen föreslår i stället att man inför en rätt att under vissa förutsättningar tillverka alkoholdrycker. Detta är ett perspektivskifte i alkoholpolitiken och bl.a. Statens folkhälsoinstitut (FHI) och IOGT-NTO har sagt nej till regeringens förslag, eftersom det medför att kontrollen över alkoholtillverkningen minskar. Det medför risker ur ett folkhälsoperspektiv. Vänsterpartiet instämmer i den analysen. Förslaget om att ta bort kravet på tillstånd för tillverkning av alkoholdrycker bör avslås.

4 Ungdomar och alkohol

Det är ur flera perspektiv oerhört viktigt att barns och ungdomars alkoholdebut skjuts upp så långt som möjligt. Regeringen har lagt förslag som i en positiv riktning förtydligar under vilka omständigheter som barn under 18 år

får bjudas på alkohol. Enligt vår mening är detta dock ändå inte tillräckligt. Såsom flera remissinstanser påpekat bör det finnas ett totalförbud mot att bjuda den som inte fyllt 18 år på alkohol.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5 Gårdsförsäljning

Trots att två statliga utredningar kommit fram till att gårdsförsäljning av alkohol inte bör bli tillåtet envisas regeringen med att vilja tillsätta ännu en utredning kring detta.

Motivet till att inte tillåta gårdsförsäljning är att det hotar Systembolagets monopol. Främst gäller detta ur ett EG-rättsligt perspektiv. Det undantag Sverige har fått för att ha ett detaljhandelsmonopol riskerar att ifrågasättas av EG-domstolen så fort vi själva börjar nagga på monopolet. Risken är därmed att gårdsförsäljning i aldrig så liten skala får stora konsekvenser. Gårdsförsäljning av alkohol bör inte tillåtas.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6 Cateringverksamhet

Regeringen föreslår att cateringföretag som bedriver verksamhet för slutna sällskap ska kunna få stadigvarande serveringstillstånd. I dag gäller att företagen måste söka tillstånd för varje nytt tillfälle. Regeringens förslag har avstyrkts av bl.a. FHI, länsstyrelserna i Skåne, Dalarnas och Västra Götalands län, flera kommuner, IOGT-NTO, Verdandi, Kommunala alkoholhandläggares förening och Sveriges Landsråd för alkohol- och narkotikafrågor. Det vanligaste argumentet är att det uppstår tveksamheter kring ansvar och tillsyn. Vänsterpartiet instämmer i detta och ser inget behov av någon förändring av bestämmelserna. Förslaget om att cateringföretag som bedriver verksamhet för slutna sällskap ska kunna få stadigvarande serveringstillstånd, bör alltså avslås.

7 Gemensamma serveringsutrymmen

Regeringen föreslår att flera tillståndshavare ska kunna få ett gemensamt tillstånd att servera alkohol på en gemensam serveringsyta. Även detta förslag har fått kritik från flera remissinstanser. Rikspolisstyrelsen tycker att förslaget är otydligt. Det uppstår svårigheter kring ansvarsfrågor och tillsyn, vilket gör att Vänsterpartiet inte kan ställa upp på förslaget. Förslaget att tillstånd ska kunna ges för flera tillståndshavare att utnyttja gemensamt serveringsutrymme, bör alltså avslås.

Fel! Okänt namn

8 Ändrade villkor för serveringstillstånd

Bestämmelsen om att man ska tillhandahålla lagad mat för att få serveringstillstånd för alkohol kompletteras i regeringens förslag med formuleringen ”eller på annat sätt tillredd mat”. Syftet är att modernisera lagen i förhållande till de olika former av matlagningsteknik som förekommer. Ett exempel som brukar tas är restauranger som endast serverar sushi, där man enligt lagen i dag inte kan tillåta alkoholserving. Vi håller med om att bestämmelsen behöver omformuleras eftersom gränsen för serveringstillstånd inte kan gå mellan varm och kall mat.

Flera remissinstanser anser emellertid att formuleringen är alltför otydlig och riskerar att kraftigt öka antalet serveringsställen. Folkhälsoinstitutet skriver i sitt remissvar att begreppet tillredd mat inte är väl definierat. Vidare skriver man att när det gäller kravet på varierat utbud av maten uppstår gränsdragningsproblem.

Det pågår redan en utveckling där antalet serveringstillstånd ständigt växer. Det är enligt vår mening inte bra om omformuleringen av villkoren för serveringstillstånd leder till ytterligare en kraftig ökning av antalet serveringstillstånd. Regeringen bör därför under de kommande tre åren årligen redovisa för riksdagen hur antalet serveringstillstånd utvecklas och vilka alkoholpolitiska konsekvenser de nya reglerna fått.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9 Provs smakning vid mässor

Regeringen föreslår att det ska bli tillåtet att arrangera provsmakning av alkohol vid mässor och andra arrangemang riktade till allmänheten. Matserving ska inte krävas. Detta handlar om att öppna för större möjligheter till ren marknadsföring, vilket inte kan ses som förenligt med en restriktiv alkoholpolitik. Om provsmakning blir ett alltför vanligt inslag vid olika arrangemang minskar möjligheterna att välja att befinna sig i alkoholfria miljöer. Riksdagen bör avslå förslaget om att tillåta provsmakning av alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten.

10 Återkallelse och sanktioner

Tyvärr återkallas serveringstillstånd i alltför få fall där tillståndshavarna på något sätt inte lever upp till de krav som ställs. Regeringen vill nu införa erinran som ytterligare en påföljd som ska kunna föregå en återkallelse av tillståndet. I dag finns redan möjligheten att dela ut en varning. Förslaget har kritiserats av flera remissinstanser som anser att man inte behöver fler typer av varningar utan i stället bör använda sig av återkallelse i högre grad. Väns-

terpartiet instämmer i detta. Riksdagen bör avslå förslaget om att införa erinran som påföljd vid överträdelse av bestämmelserna i alkohollagen.

11 Teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat

Precis som när det gäller tillverkning av alkoholdryck gör regeringen ett perspektivskifte när det gäller införsel, försäljning och inköp av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat. I stället för att det ska krävas tillstånd så inför regeringen en rättighet att bedriva handel under vissa förutsättningar. Förslaget har kritiserats av flera remissinstanser eftersom samhället mister kontrollen över verksamheten och att det finns stora risker för att produkterna används i icke avsett syfte. Riksdagen bör alltså avslå förslagen om att ta bort kraven på tillstånd för handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat.

12 Serveringstider

I dag gäller som grundregel att servering av alkohol får ske mellan kl. 11.00 och 1.00. Efter prövning kan man dock få tillstånd att avsluta serveringen senare, men det finns ingen begränsning av hur sent. Utredningen föreslog att tillståndet för servering skulle kunna förlängas till senast kl. 3.00 för att följas av en utrymningstid på 60 minuter. Detta mottogs positivt av flera remissinstanser och förslaget vilar på starka alkoholpolitiska och brottspreventiva grunder. Regeringen har valt att inte gå fram med förslaget, men redovisar inte varför. Utredningsförslaget om att alkohol inte ska få serveras efter kl. 3.00 bör genomföras.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

13 Folköl

Det är känt att många ungdomar under 18 år berusar sig på folköl. Vänsterpartiet menar att eftersom man inte lyckas få ålderskontrollen vid försäljning av folköl att fungera så måste man överväga andra åtgärder. Ett sätt att säkra ålderskontrollen skulle kunna vara att föra över folkölen till Systembolaget. Folkölen bör föras över till Systembolaget till dess att handeln kan presentera en trovärdig lösning för hur ålderskontrollen vid försäljning av folköl ska kunna garanteras.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Alkoholutredaren föreslog i sitt betänkande straffbestämmelser för den som inte anmäler försäljning eller servering av folköl. Med den ordning som gäller för försäljning av folköl i dag så anser vi att förslaget är ett steg i rätt riktning för att råda bot på den bristande kontrollen över folkölsförsäljningen.

Fel! Okänt namn på

Det bör införas straff i form av böter eller fängelse i högst sex månader för den som säljer eller serverar folköl utan att anmäla detta.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 29 mars 2010

Elina Linna (v)

Rossana Dinamarca (v)

Amineh Kakabaveh (v)

Lena Olsson (v)

Siv Holma (v)

Eva Olofsson (v)